ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΖΑΚ ΣΕΖΑΝ

Ο ΦΑΝΟΡ

(Ἀπὸ τὴν τραγικὴ περιπέτεια τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας)

Τὴν εἶχαν ρίξει στὴ φυλακή. Εἶχαν κατασφάξει ὅλους τοὺς φίλους της, εἶχαν κατατομήσει τὸν σύζυγό της. Τῆς εἶχαν πάρει τὰ παιδιά της. Καὶ πιὸ τραγικὸ τέλος ἀνέμενε τώρα αὐτήν, ποὺ λίγους μῆνες πρὶν ἦταν ἡ Βασίλισσα τῆς Γαλλίας !

Οὔτε ἡ ὠμορφιά της, οὔτεἡ ἀξιοπρέπειά της, οὔτε ἡ δυστυχία της, οὔτε ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει ἀπό τὴ γυναικεία γοητεία της, δὲν εἶχαν κατορθώσει νὰ μαλακώσουν τὸ μῖσος ποὺ ἔτρεφε ὁ λαὸς ἐναντίον της. Δεσμοφύλακες, δικαστικοὶ καὶ ποικιλλώνυμοι ἀντιπρόσωποι τῆς ἐξουσίας τὴν ἐβασάνιζαν,τὴν ἔβριζαν, τὴν ἐχλεύαζαν, τῆς ἔδειχναν τὸ μῖσος, τὴν περιφρόνησί τους καὶ τὶς ἄγριες διαθέσεις τους. Κανένας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔφθαναν ὡς στὸ κελλί της δὲν ἔδειχνε ὄχι στοργή, ὄχι συμπάθεια, ὄχι ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἁπλῶς οἶκτο γι' αὐτή...

Ἐκεῖνο τὸ βρόδυ, μὴ μπορῶντας πειὰ ν' ἀνθέξῃ σὲ τόσα μαρτύρια ἡ τραγικὴ Βασίλισσα, ἀναλύθηκε σὲ λυγμούς. Οἱ δεσμοφύλακές της,ἀφοῦ ἔκαναν τὴν τελευταία τους περιπολία, ἐκλείδωσαν τὴν πόρτα τοῦ κελλιοῦ της. Τὴν ἄφησαν μόνη ἐπὶ τέλους.Καὶ μέσ' στὴν μοναξιά της ἔννοιωσε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀφίσῃ τὸν πόνο της νὰ ξεσπάσῃ σ' ἕνα ὀδυνηρὸ κλάμμα.

Μὰ δὲν ἦταν ἐντελῶς μόνη. Μέσ' στὴν σιγὴ πού ἐπικρατοῦσε στὸ κελλί της ἄκουσε ἐκεῖ κοντά της κᾶτι σὰν στεναγμό. Γύρισε τότε καὶ εἶδε ἕνα σκυλλάκι ποὺ ταπεινὸ καὶ λυπημένο, παρακολουθοῦσε μὲ προσοχὴ κάθε χειρονομία της. Δὲν ἦταν καθόλου ὡραῖο, δὲν ἦταν ἀπὸ ράτσα. Ἀντιθέτως ἦταν ἄσχημο. Ἀλλὰ εἶχε ἐπάνω του κάτι τὸ πολὺ συμπαθές. Εἶχε μιὰ τέτοια ἔκφρασι καλωσύνης κι' ἀφοσιώσεως στὰ μάτια του !..

Ἀλλὰ τίνος ἦταν τὸ σκυλλάκι αὐτὸ ἄραγε ; Ἀπὸ ποῦ εἶχε ἔλθει ; Πῶς εἶχε κατορθώσει νὰ τρυπώσῃ ἐκεῖ μέσα στὸ κελλὶ τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας ; Ἴσως θὰ μπῆκε ἀκολουθῶντας τοὺς δεσμοφύλακες χωρὶς ἐκεῖνοι νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν.

Ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἅπλωσε τὸ χέρι της πρὸς τὸ σκυλλάκι. καὶ τὸ χάϊδεψε.

— Μὰ τί κάνεις λοιπὸν ἐκεῖ πέρα, φτωχέ μου μικρούλη ; τὸ ρώτησε. Ὤ, θεέ μου ! Πόσο εἶσαι ἀδύνατος.

Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ μιλάῃ... χωρὶς σκληρότητα, χωρὶς κακία, μὲ τρυφερότητα. Κι' ἐκεῖνο ἦταν τόσο εὐτυχισμένο γι' αὐτό, ὥστε ἄρχισε νὰ κουνάῃ τρελλὰ τὴν οὐρίτσα του. Τὴν κυττοῦσε ἐκστατικά. Φαινόταν σὰ νὰ ἤθελε νὰ τῆς μιλήσῃ... Ὤ ! ἂν μποροῦσε νὰ τῆς μιλήσῃ θὰ τῆς ἔλεγε :

— Εἶσαι ὡραία !... Κι' ἐκτὸς αὐτοῦ ἔχεις τόση γλυκύτητα καὶ τόση εὐγένεια !... Γιατὶ κλαῖς ; Ἐξ αἰτίας τῶν ἀνθρώπων ; Εἶνε κακοὶ ναί... Κάτι ξέρω κι' ἐγὼ γιὰ τὴν κακία τους. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ κλαῖς γι' αὐτό. Ἂν ἔχῃς ἀνάγκη ἀπὸ φίλο ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ γεμᾶτος ἀφοσίωσι.

Χαμογελῶντας,σχεδὸν σὰ νὰ καταλάβαινε τὰ λόγια ποὺ τῆς ἔλεγαν τὰ μάτια του, ἡ φυλακισμένη Βασίλισσα, χτύπησε τὰ δυό της χέρια στὰ γόνατά της σᾶν νὰ τοὔλεγε :

—Ἔλα ! Πήδα ἐδῶ ἐπάνω.

Ἐκεῖνο δὲν ἄφησε νὰ τοῦ ἐπαναλάβουν τὴν πρόσκλησι. Πήδηξε χαρούμενο ἐπάνω στὰ βασιλικὰ γόνατα.

— Πῶς σὲ λένε ; Ἀζόρ ; Καῖσαρ ;

Μὰ ἐκεῖνο δὲν φάνηκε νὰ καταλαβαίνῃ τί τό ρωτοῦσαν. Δὲν εἶχε οὔτε ὄνομα,οὔτε ἀφεντικό.

— Ὥστε δὲν ἔχεις ὄνομα ; τότε θὰ σοῦ δώσω ἐγὼ ἕνα.Θέλεις ; Θὰ σὲ λέω...Φανόρ. Σοῦ ἀρέσει ;

Μήπως μποροῦσε νᾶχῃ κι' ἀντιρρήσεις ; Ἦταν εὐτυχισμένο γιατὶ εἶχε ἀποκτήσει ἀφεντικὸ καὶ ὄνομα. Κανεὶς δὲν τὸ εἶχε φωνάξει ποτὲ μὲ κανένα ὄνομα.

Γιὰ νὰ τῆς δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη του ποὺ δὲν εἶχε ὅρια,τέντωσε τὴν μούρη του πρὸς ἐκείνην κλείνοντας τὰ μάτια του. Καὶ τότε, μέσα στὸ μισοσκότεινο ἐκεῖνο κελλὶ ποὺ γιὰ κείνην ἦταν ὁ ἀντιθάλαμος τοῦ Χάρου, ἡ Μαρία Ἀντουανέττα, ἡ ἀπόγονος μιᾶς μακρᾶς σειρᾶς βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, ἔπιασε μὲ τὰ δυό της χέρια τὸ κεφαλάκι τοῦ φτωχοῦ, τοῦ καταφρονεμένου ζώου καὶ ἀπόθεσε ἀπάνω τὰ χειλη της μὲ μιὰ τρυφερότητα, ποὺ ἴσως οὔτε στὸ μέτωπο τοῦ παιδιοῦ της δὲν τὰ εἶχε ἀκουμπήσει ποτὲ ἔτσι.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ βραδυὰ ὁ Φανὸρ ἔγινε ὁ ἀχώριστος σύντροφος, ὁ πιστὸς φίλος, ὁ μυστικοσύμβουλος, ὁ ἐξομολογητής τῆς ὑπερήφανης Βασίλισσας.

Ἡ τρυφερὴ ὅμως ἐκείνη οἰκειότης κράτησε λίγον, πολὺ λίγον καιρό.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες—στὶς 5 Σεπτεμβριου 1793—ἦρθαν καὶ πῆραν τὴν Μαρία Ἀντουανέττα ἀπ' τὸ κελλί της στὸ Τάμπλ, γιὰ νὰ τὴν ὁδηγήσουν στὴν Κονσιερζερί, σ' ἕνα κελλὶ συνεχόμενο μὲ τὴν αἴθουσα ὅπου συνεδρίαζε τὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριο.

Ὁ Φανὸρ δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν μεταστάθμευσι ἐκείνη. Ἀνήσυχος παρακολούθησε ἀπὸ κοντὰ τὸ ἁμάξι στὸ ὁποῖο μπῆκε ἡ κυρά του. Ὅταν τὸ ἁμάξι πέρασε τὴν μεγάλη εἴσοδο τῆς Κονσιερζερὶ,ὁ Φανὸρ θέλησε νὰ τρυπώσῃ κι' ἐκεῖνος μέσα. Ἀλλὰ ἕνας ἄγριος χωροφύλακας τοῦ ἔδωσε μιὰ κοντακιά, τόσο δυνατή,ποὺ τὸν ἔστειλε νὰ κυλισθῇ δέκα μέτρα μακρυά ! Κι' ὅταν ὁ ἀρχιφύλακάς του τὸν ρώτησε γιατὶ τὸ χτύπησε,ὁ χωροφύλακας ἀποκρίθηκε :

— Εἶνε ὁ σκύλλος τῆς Αὐστριακῆς !

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ Φανόρ, μόλις συνῆλθε,ἀποτραβήχθηκε σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ ἔμεινε ἐκεῖ συμμαζεμμένος, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴ μεγάλη πόρτα τῆς Κονσιερζερί. Ἐκεῖ μέσα εἶχε μπῆ ἡ μόνη χαρὰ τῆς ζωῆς του.

Τὰ πλευρά του πονοῦσαν τρομερά, ἀπ' τὴν κοντακιὰ τοῦ χωροφύλακος. Κι' ὅμως δὲν ζήτησε ν' ἀναπαυθῇ. Ἔμεινε ἐκεῖ σὲ στάσι προσοχῆς, μέρες ὁλόκληρες, ὅσο κράτησε ἡ δίκη. Ὅταν τὸ βασάνιζε ἡ πεῖνα ἐγύριζε ἐδῶ κι' ἐκεῖ γιὰ νὰ βρῇ κανένα ξεροκόματο. Ἔπειτα ξαναμαζεύοταν πάλι στὴν σκοπιά του.

Μιὰ μέρα ἔτυχε νὰ τὸ προσέξῃ κάποιος ποὺ εἶχε παραστῆ στὴν μεταφορὰ τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας στὴν Κονσιερζερί. Τὸ ἀνεγνώρισε καὶ ἐφώναζε :

— Εἶνε ὁ σκύλλος τῆς Αὐστριακῆς !

Ἡ ἀναγνώρισις καὶ ἡ ἀναφώνησις ἐκείνη ἦταν ὁλεθρία γιὰ τὸν Φανόρ. Κλωτσιές, πετριές, ξυλιές, κοντακιὲς ἔπεσαν ἐπάνω του καὶ ὁ καϋμένος ὁ σκύλλος ἀπ' τοὺς πόνους σωριάσθηκε κατὰ γῆς, οὐρλιάζοντας τόσο λυπητερὰ ποὺ κ' αὐτοὶ οἱ δήμιοί του τὸν λυπήθηκαν καὶ τὸν ἄφησαν στὴν δυστυχία του.

Ἀλλὰ οὔτε αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ τὸν κάνῃ ν' ἀφίσῃ τὴν σκοπιά του. Περίμενε ἀκούραστος, πάντοτε προσεκτικός, πεινασμένος, διψασμένος, ἐλεεινός, περίμενε ἐκείνη ποὺ ἀντ προσώπευε τὴν μοναδικὴ χαρὰ τῆς ζωῆς του. Περίμενε μῆνες ὁλόκληρους πάντοτε στὴν ἴδια θέσι. Δὲν ἤξερε, ὁ καϋμένος, ὅτι ἕνα ἄλλο ἁμάξι εἶχε παραλάβει τὴν κυρά του γιὰ νὰ τὴν ὁδηγήσῃ ἀπὸ μιὰ ἄλλη πόρτα τῆς Κονσιερζερὶ στὴν λαιμητόρμο.

Τέλος ἦρθε ἡ 9η Θερμιδὼρ, ἡ ἡμέρα ποὺ συνελήφθη ὁ Ροβεσπιέρος. Ἕνα ἄλλο ἁμάξι πέρασε στὴν κεντρικὴ εἴσοδο τῆς Κονσιερζερὶ μεταφέροντας ἐκεῖ τὸν «Ἀδιάφθορο» καὶ «Ἀδυσώπητο», ὅπως τὸν ἔλεγαν, ἐνῶ οἱ ὀπαδοί του εἶχαν συγκεντρωθῆ ἔξω ἀπ' τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς, μουρμουρίζοντας ἀπειλητικὰ καὶ ὁρκιζόμενοι ὅτι θὰ ἀναστατώσουν τὰ πάντα γιὰ νὰ τὸν σώσουν.

Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶδε τότε τὸν Φανὸρ συμμαζεμμένον στὴν γωνιά του, τὸν ἀνεγνώρισε καὶ φώναξε :

— Ὁ σκύλλος τῆς Αὐστριακῆς ! Ὁ σκύλλος τῆς δυστυχίας !

Ἡ φράσις ἐκείνη ἔκανε τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ροβεσπιέρου νὰ ξεσπάσουν στὸν δυστυχισμένο Φανόρ.Ὥρμησαν ἐναντίον του φωνάζοντας :

— Καταραμένο σκυλλί ! Σκυλλὶ τῆς δυστυχίας !

Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ κλωτσιές, ξυλιές, πετριὲς καὶ μπαστουνιὲς ἔπεσαν βροχὴ πάνω στὸ δυστυχισμένο σκύλλο.

Εὐτυχῶς γι' αὐτὸν κάποιος πολιτοφύλακας πιὸ μανιακὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἔβγαλε τὴν ξιφολόγχη του καὶ πέρασε πέρα - πέρα τὸ κοκαλλιάρικο κορμί του !...

Ὁ φτωχός, ὁ πιστὸς σκύλλος ξαπλώθηκε διάπλατα στὸν δρόμο, ρίχνοντας μιὰ ὕστατη ματιὰ πρὸς τὴν πόρτα τῆς φυλακῆς...

. . . . . .

Ἔτσι πέθανε ὁ Φανόρ, ὁ ταπεινὸς καὶ πιστὸς φίλος τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας, ὁ τελευταῖος σύντροφός της !...

Jacques Cesanne

Ο ΠΙΟ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ὁ πιὸ γέρος ἀπὸ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ πολιτικοὺς ἄνδρες στὸν κόσμο μπορεῖ νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶνε ὁ γερουσιαστὴς τοῦ Καναδᾶ Γεώργιος Κασιμὶρ Ντεσάλ. Ὁ Ντεσάλ, καίτοι συνεπλήρωσε τὸν περασμένο μῆνα τὰ 100 χρόνια τοῦ βίου του, εἶνε θαλερώτατος, παρακολουθεῖ τακτικώτατα τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας καὶ πολὺ συχνὰ ζητεῖ πληροφορίας γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ τόπου του. Τὴν ἡμέραν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς γεννήσεώς του,ἡ Γερουσία διέκοψε ἐπὶ μιὰ ὥρα τὴ συνεδρίασί της διὰ νὰ νίνουν τ' ἀποκαλυπτήρια τῆς μεγάλης εἰκόνος τοῦ γεροντοτέρου τῶν γερουσιαστῶν τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία εἶχε ἀναρτηθῆ στὴν αἴθουσα τῆς Γερουσίας. Μετὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια προσεφέρθη σαμπάνια καὶ ὅλοι οἱ γερουσιασταὶ τοῦ Καναδᾶ παρήλασαν πρὸ' τοῦ κ. Ντεσὰλ γιὰ νὰ τὸν συγχαροῦν !